

Motion till riksdagen 2021/22:3634

av **Ulrika Karlsson och Marlène Lund Kopparklint (båda M)**

Sexuella övergrepp mot barn och byxskyddslag

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka barn under arton års sexuella integritet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en särskild byxskyddslag, i syfte att stärka barn under arton års sexuella integritet, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta fram en konkret handlingsplan mot sexuella övergrepp mot barn och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över en särskild barnkommission med uppdrag att utreda om och hur myndigheter agerat för att förhindra att det enskilda barnet utsatts för övergrepp och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över hela rättskedjan i syfte att stärka barns rätt och snabba på rättsprocessen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sexuella övergrepp mot barn är vanligare än vad många tror. Enligt SBU:s undersökning från 2007 har 1 av 10 flickor och 1 av 20 pojkar utnyttjats sexuellt, vilket skulle betyda att tre barn i en klass på 30 barn är utsatt. Stiftelsen Allmänna Barnhuset har nyligen kartlagt frågan och i deras kartläggning visade det sig att det snarare är 1 av 5 barn som utsatts, det vill säga sex barn i varje klass.

Brottsförebyggande rådets statistik visar att 2 av 10 sexualbrott anmäls. Studier gjorda på barn pekar på att det är ännu svårare för barn att berätta och att bara 1 av 10 utsatta barn gör det.

Brås statistik visar att cirka 18 000 sexualbrott polisanmäls varje år. Av dessa är 3 000 våldtäkter på barn mellan 0 och 17 år. Lika många, 3 000 våldtäkter, anmäls av vuxna varje år. De siffror som finns tyder på att ett barn löper tre gånger så stor risk att våldtas som en vuxen.

Om man räknar med Brås mörkertal, alltså att endast 2 av 10 sexualbrott anmäls, så landar siffrorna på 90 000 sexualbrott, varav 30 000 våldtäkter, varje år. Det ger närmare 250 sexuella övergrepp på eller utnyttjanden av barn eller vuxna varje dag – bara i Sverige.

Enligt Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) har hbtq-personer i högre utsträckning utsatts för sexuella övergrepp som barn.

Endast 4,2 procent av de anmälda sexualbrotten mot barn leder till en fällande dom. Förra året gjordes 3 170 anmälningar om våldtäkt mot barn. Av dem ledde 134 fall till en fällande dom.

Dessa siffror är skrämmande och än mer fasansfullt blir det då man betänker att bakom varje siffra finns en försvarslös flicka eller pojke.

Konsekvenserna är gigantiska för samhället i stort, för barnen själva, för deras familjer och för andra personer i deras närhet. De här barnen löper också en ökad risk att utsätta andra för våld och övergrepp senare i livet. Alla barn har rätt till en trygg barndom – en barndom utan sexuella övergrepp. I varje klass finns framtidens offer men också framtidens förövare.

Om Sverige ska leva upp till Agenda 2030 med dess 17 globala mål för hållbar utveckling behövs kraftfulla och omgående åtgärder. Ett av målen (16:2) innebär nämligen att övergrepp, utnyttjande, människohandel och alla former av våld eller tortyr mot barn ska elimineras.

Att hela 25 procent av alla barn i Sverige är utsatta för sexuella övergrepp kräver en konkret handlingsplan med mätbara mål med syftet att inget barn ska behöva utsättas för sexuella övergrepp.

Alltför ofta pågår övergreppen upprepat och över tid. För varje barn som utsatts bör därför en kommission utreda om och hur myndigheter agerat för att tidigare förhindra att barnet fortsatt kunnat utsättas för övergrepp.

Rapporter visar att ärenden om sexualbrott mot barn av olika skäl blir liggande under en längre tid innan de avgörs. Detta kan få förödande konsekvenser för utsatta barn. Ärenden av denna karaktär måste utredas snabbt och effektivt. Här måste rättsväsendet prioritera.

Utredningen Ett ytterligare förstärkt straffrättsligt skydd mot sexuella kränkningar (dir. 2020:5) bör ges tilläggsdirektiv för att se över dessa frågor.

Byxskyddslag

I Sverige är det olagligt att förgripa sig på barn, men byxmyndigheten – som tillåter 15-åriga barn att ha sex – gör att det finns vuxna som tar tillfälligt i akt och utnyttjar osäkra tonåringar. Vi kan inte, och ska inte, hindra tonåringar från att utforska sex, men vuxna människor ska hindras från att utnyttja situationen. En byxskyddslag skulle innebära att det införs en regel i fråga om åldersskillnad på exempelvis högst fem år mellan tonårsbarn och vuxen vid sexuellt umgänge. På det här sättet får tonårsbarn som blivit byxmyndiga samma lagliga skydd som barn under 15 år. En byxskyddslag kan inte och ska inte förhindra att byxmyndiga barn tillsammans utforskar sin sexualitet. Syftet är att hindra vuxna från att utnyttja barn.

I vår omvärld finns olika former av byxskyddslagar.

- Brasilien: Generell byxmyndighet är 14 år, men 12–13-åringar kan ha sex med någon som är max 5 år äldre.
- Chile: Generell byxmyndighet är 14 år, men 18 år för samkönat sexuellt umgänge.
- Frankrike: Generell byxmyndighet är 15 år, men 15–17-åringar kan ha sex med någon som är max 5 år äldre.
- Japan: Generell byxmyndighet är 13 år, men vissa regioner har egna bestämmelser, t.ex. Tokyo har 18-årsgräns.
- Paraguay: Generell byxmyndighet är 14 år. 16 år för flickor, dock 14 om flickan är gift.
- Egypten, Somalia och Tanzania är några av de länder som har 18 år som byxmyndighetsålder.
- USA: Generell byxmyndighet är mellan 16 och 18 år. I 12 delstater finns undantag för 12–13-åringar om ålderskillnaden mellan parterna inte är större än ett specifikt antal år, oftast mellan 3 och 5 år. I vissa delstater tillåts även barnäktenskap med föräldrars tillstånd när barnen är 15 år.
- Vatikanen: Generell byxmyndighet är 18 år, med undantag för barn som är gifta, då gäller 14 år för flickor och 16 år för pojkar.
- Schweiz och Italien: Byxskyddslag med max tre års skillnad.

Byxskyddslagen

4 § Den som, med ett barn under arton år, genomför ett samlag eller en annan sexuell handling som med hänsyn till kränkningens allvar är jämförlig med samlag, döms för våldtäkt mot barn till fängelse i lägst två och högst sex år. Den som genomför en handling med samtycke som avses i första stycket med ett barn som har fyllt femton år och där ålderskillnaden inte är mer än fem år ska inte dömas till ansvar (femårsregeln). Är brott som avses i första eller andra stycket att anse som grovt, döms för grov våldtäkt mot barn till fängelse i lägst fem och högst tio år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningsmannen har använt våld eller hot om brottslig gärning eller om fler än en förgripit sig på barnet eller på annat sätt deltagit i övergreppet eller om gärningsmannen med hänsyn till tillvägagångssättet eller barnets låga ålder eller annars visat särskild hänsynslöshet eller råhet. Lag (2018:618).

Ulrika Karlsson (M)

Marléne Lund Kopparklint (M)